

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Mary Anderson: The Fundamentals of Theosophy. 8-12 mei. Besanthal. ITC.

De internationale vice-presidente Mary Anderson gaf een verkorte versie van haar in 1999 gegeven bijdrage aan de School of the wisdom in Adyar, over de grondbeginselen van theosofie. De 25 tot 30 deelnemers aan deze school volgden vijf dagen een boeiende, met humor gebrachte uiteenzetting van de achtergronden van theosofische leringen.

De aangehaalde literatuur varieerde van H.P. Blavatsky's *Sleutel tot Theosofie*, haar *De Geheime leer* en *Stem van de Stilte* tot de Mahatma Brieven en de verschillende commentaren van Barborka, Taimni, Algeo, Warcup, Besant en Gardner. Maar ook Krishnamurti, Emerson en Aldous Huxley kwamen naar voren.

Er werd begonnen met het begrip theosofie wat overging in het onderzoeken van het idee god en religie wat weer leidde naar de samenstelling van de mens en evolutie.

Het einde van de school kwam na de behandeling van het spirituele pad. In vijf dagen waren de sleutelbegrippen van theosofie als weergaven van de oude wijsheidsfilosofie in heldere opeenvolging aan de deelnemers voorgelegd zodat er diep op kon worden ingegaan.

Theosofie bleek geen religie maar wel religieus als een spirituele manier van leven. H.P. Blavatsky zei: "Het is religie zelf." Het woord religie heeft te maken met het weer verbinden met de goddelijke oorsprong. Daarom verbindt het ook de

mensen met elkaar. Theosofie is er sinds de eerste schim van gedachte ontstond in de mens. Het gaat om diep liggende kennis van de achtergronden van bestaan en men hoeft er niet super intelligent voor te zijn. Als filosofie omvat het de hele wereld, maar ook het dagelijks leven.

Vooruitgang in theosofie betekent niet zo zeer een proces van weten als wel een behoefte om toe te passen wat gevonden wordt.

H.P. Blavatsky gaf drie punten voor de zoeker: gezond verstand, gevoel voor humor en meer gezond verstand. Theosofie kan helpen bij het richten naar het doel, er zijn wegwijzers die we samen kunnen onderzoeken. Het doel heeft te maken met de drie grondbeginselen in de proloog van de Geheime Leer die weer leiden naar begrippen als eenheid, beweging en wet. Er liggen vergelijkingen in de upanishads, in de christelijke geschriften en in die van de islam.

Theosofie wordt besproken als lering, visie, zoektocht, manier van leven en als ontdekkingsvinding. De visie wordt evolutie genoemd. Evolutie van onbewuste volmaaktheid naar bewuste onvolmaaktheid naar bewuste volmaaktheid. Er zijn twee manieren om met de visie van evolutie om te gaan. Er is primaire theosofie: we dringen door tot de essentie ervan via intuïtie die tot handelen leidt. We nemen het op in het leven en handelen uit inspiratie. Dat wordt wel genoemd vanuit het hart. En er is secundaire theosofie: theosofie als academische studie die door het denken

Agenda

oktober

4-8 Seminar met dr. Edi Bilimoria. Voertaal Engels. (Naarden)
Inlichtingen ITC:
035-6945121

14 en 15 Najaarsweekend
Studie over het boek "Studies in de Bhagavat Gita" van Subba Row. (Naarden)

november

11 studiegroep *Goddelijk Plan* (Amsterdam)
18 en 19 H.P.B. en de Stanza's, met Michael Gomes. (Naarden)

december

2 Studiegroep *De Geheime Leer* (Amsterdam)

maart 2001

3 en 4 Voorjaarsweekend

juli 2001

13, 14 en 15 Zomerweekend

oktober 2001

13 en 14 Najaarsweekend

V e r e n i g i n g s n i e u w s

begrepen wordt maar het dagelijks leven niet verandert. We noemen dat vanuit het oog.

Praktijk begint in het bewustzijn. Het denken kan zich richten of op wijsheid of op een plezierig leven (kama-manas).

Er wordt verwezen naar de aantekeningen van kapitein Bowen, de Bowen notes (in het Nederlands de Bowen-brochure), die hij maakte tijdens de uitleg van H.P. Blavatsky over de studie van theosofie. Zij legt daarin uit hoe jnana yoga werkt, hoe je door een tekst heen kunt breken om zelfstandig te gaan denken. Andere benaderingen komen naar voren zoals de negatieve van "het is niet dit, niet dat" (neti-neti) wat leidt naar de realisatie dat er geen beschrijving mogelijk is.

En de positieve benadering zoals aangegeven in de proloog van *De Geheime Leer*. Het grenzeloze omvat al het begrensde. We komen dicht bij de wortels van bestaan, wat het inzicht verwijdt. Taimni's benadering in mathematische symbolen wordt benaderd via uitgereikte diagrammen. Als we kijken naar de twee polen van het polariserende Ene, kijken we ook naar dat wat hen bindt: het derde.

Het begin is androgyn, niet gescheiden. De werkzaamheid begint bij de scheiding als tot manifestatie wordt overgegaan, ook wel de derde logos genaamd. Uit die activiteit ontstaan de zeven waaruit het levensweb voortkomt. Barborka en Gardner komen aan de orde maar ook vedische en boeddhistische samenstellingen worden onderzocht.

De drie stromen van evolutie in de mens, de fysieke, de intel-

lectuele en de spirituele hebben te maken met de drie-eenheid van geest, materie en de verbinding tussen die twee, het denkvermogen ofwel manas. Het denkvermogen is als de god Janos met de twee hoofden. Het kan zich richten op persoonlijke verlangens of het kan zich confirmeren aan de innerlijke aard van liefde-wijsheid. Op dat niveau is wijsheid altijd liefde. De brug die de mens bouwt tussen die twee richtingen wordt wel het anthakarana genoemd. Het bestaat uit die materie van het z.g. lagere denken die overeenkomt met het hogere, de materie die zuiver is en onbezoedeld door egoïsme.

Goethe, Emerson, Mahler en Tolstoy komen naar voren bij reïncarnatie en karma. Over het begrip karma bestaan veel dwalingen. Het is niet het zwaard van Damocles boven onze hoofden. Slecht karma bestaat niet, we hebben het allemaal nodig. Karma maakt geen plannen, dat doet de mens. Er wordt verwezen naar het hoofdstukje over karma in het boekje *Licht op het Pad*. Dat komt alleen voor in de Adyar uitgave die helaas in het Nederlands is uitverkocht.

Het verlangen om alleen goed karma te zaaien mondt uit in duizend onkruiden, waaronder het reuze onkruid: zelfzucht. Men kan zichzelf niet dwingen tot onzelfzuchtigheid. Men kan los gaan laten door groeiend inzicht. Naar de Mahatma Brieven wordt verwezen bij het onderwerp: toestanden na de dood. Devachan, de hemelwereld, blijkt een toestand van illusie en daardoor verschillend voor iedereen. We scheppen

onze eigen hemel tijdens het leven afhankelijk van de staat van bewustzijn. De Creation Hymn uit de Rig-Veda wordt gelezen en evolutie komt naar voren. Ging Darwin uit van de evolutie van vorm, de theosofische leringen brengen de evolutie van het bewustzijn wat gebruik maakt van de vormen. Weer worden verschillende diagrammen bekeken met namen als: heuvel en dal, spiraal, wenteltrap en levensladder. Zo gaat het onderwerp evolutie over in ronden en rassen wat in verband staat met de drie stromen van evolutie. De spirituele stroming is van alle tijden en begon bij de dageraad van ontstaan. De fysieke begon met de eerste wortelrassen en de intellectuele begon pas halverwege het derde wortelras toen er gesnoept werd van de boom van kennis van goed en kwaad. Daarom gaat het menselijk karma terug tot het derde wortelras, toen het mannelijke en vrouwelijke van elkaar werden gescheiden. Wij zijn allemaal deel van het vijfde wortelras want we hebben vijf zintuigen en elk zintuig ontwikkelt zich gedurende een ras. In de toekomst wordt materie ijler en zal de mens er totaal anders uit gaan zien.

Het spirituele pad is het laatste onderwerp van deze school. Het is geen pad maar een symbool. Het ware motief voor dat symbolische pad is liefde. Kijkend naar wat er over vermeld wordt in verschillende tradities zoals het boeddhisme, de vedische yoga-sutra's, de mystieken in christendom en islam, in sprookjes en parabellen zoals het Lelijke eendje en De verloren zoon, ontdekken we

V e r e n i g i n g s n i e u w s

dat nederigheid en tot dienst bereid zijn naar liefde leiden.

In Huxley's *Perennial wisdom* staat een aanhaling van William Law: 'Zij hebben zich tot God gewend voordat ze zich van zichzelf hadden afgewend.'

Krishnamurti's land zonder paden wijst op de onbereikbaarheid van het pad via een systeem. Het pad is een manier van leven, een toestand van bewustzijn. Het geestelijk pad zelf is het doel en de pelgrim het pad. Daarom wordt er gezegd: 'Men moet het pad worden om het te kunnen gaan.'

Het was een bijzonder heldere en ontspannen school die bijgedragen heeft aan het inzicht in de soms zo complex lijkende materie.

Fay van Ierlant

Zomerschool TVN 14-16 juli. De onvoltooide symfonie

Zestig tot zeventig deelnemers vulden de Besanthal tijdens de zomerschool 2000 van de Nederlandse afdeling van de Theosofische Vereniging.

Om elf uur vrijdagmorgen opende de voorzitter Ali Ritsema de school met een welkomstwoord. Daarna leidde zij het onderwerp: de onvoltooide symfonie, in.

Een symfonie is een harmonisch geheel terwijl onvoltooid staat voor een proces in wording. Op weg naar een harmonisch geheel, naar een voltooiing.

Het derde grondbeginsel in de proloog van H.P. Blavatsky's *De Geheime Leer* heeft het over het voltooiën van de symfonie, de muziek der sferen, in de mens. De gelijkheid in wezen van alle

zielen met de universele overziel en de verplichte pelgrimstocht voor elke ziel door de materie om tot voltooiing te komen, om huiswaarts te keren.

Evolutionaire vooruitgang in de mens vereist voorbereiding. Die voorbereiding noemen we het pad van geestelijke ontwikkeling. Het pad terug naar het vaderhuis. De Theosofische Vereniging houdt zich daarmee bezig. Er worden wegwijzers gegeven die we kunnen leren begrijpen.

In de Mahatma Brieven lezen we dat de taak van de Theosofische Vereniging is: alle vonken weer tot vlam te maken wat wil zeggen altruïsme in plaats van egoïsme. *De Stem van de Stilte*, het laatste geschrift van H.P. Blavatsky, verwijst naar het open pad van bevrijding en het verborgen pad van zelfverloochening. Ook wel aangeduid als de leer van het oog en de leer van het hart. Het verschil tussen die twee is dat het open pad leidt naar individuele bevrijding, niet in staat of niet bereid de vruchten te delen omdat er geen mogelijkheid tot verbinding met het lagere is opgebouwd. Het verborgen pad daarentegen geeft de gehechtheid aan nirvana op om de mensheid te blijven helpen. Dan wordt de symfonie voltooid en kan er contact worden onderhouden met alle gebieden van bestaan.

Focus niet op het Ene maar op het Al. Het nirvana voorbij, na het gewonnen en weer opgegeven te hebben, op het pad van de opwaartse boog waarbij het geestelijke zich bevrijdt van de vorm.

De Paramita's, o.a. genoemd in *De Stem van de Stilte*, zijn

transcenderende vermogens om van de ene staat van bewustzijn in de andere te komen. Mededogen is geen attribuut, het is de wet der wetten. De zevende stap van wijsheid, prajna staat voor het kunnen afstemmen van het bewustzijn op elk der zeven gebieden in harmonie met de muziek der sferen. Daarom gaf Apollo de zevensnarige lier aan zijn zoon Orpheus.

Prajna is ook mahat, het universele denken. Een adept is iemand die het pad van mededogen is gegaan en deel uitmaakt van dat universele denken.

Wij mensen zijn nog steeds goden in ballingschap maar we zijn ook de onvoltooide symfonie in wording.

Met deze inleiding werd de toon voor het symfonische weekend gezet.

De dag werd verder letterlijk aan muziek gewijd door de musicus Dick Hollander.

Muziek als metafoor voor goddelijke orde en schoonheid. Maar ook muziek als hulp op weg naar innerlijke stilte. Muziek is geordend geluid van samenghangende trillingspatronen en ritmen. De heilige getallen in kunst, architectuur en wiskunde uiten zich ook in muziek. De ouden in India, Egypte en Griekenland beschouwden harmonische klanken als genezend. Muziek kan het denken overstijgen. Alle energie, ook die van het geluid is neutraal, het kan ten goede of ten kwade worden gebruikt. Juist gebruik vraagt om verantwoordelijkheid. Onze oren moeten leren horen, leren luisteren. We luisteren eerst naar Bach en dan naar Schönberg, die meer stilte in zijn werk brengt. Om meer toegang

V e r e n i g i n g s n i e u w s

tot het wezen van muziek te krijgen reikt Dick Hollander de leer van de chakra's aan. Klanken trekken je naar de aarde of naar de geestelijke kant. Er wordt langs de chakra's gereisd met telkens een passende muziek.

Het kruinchakra heeft te maken met stilte. Er is geen klank meer, de symfonie is voltooid. Elk geluid komt voort uit de stilte en gaat daar weer in terug. Via meditatie kunnen we met de stilte in contact komen.

De avond van de eerste dag van de zomerschool kan worden deelgenomen aan een workshop door Nicolette Kromschee. Er wordt gewerkt met houtskool. Het gaat over kleur ervaren zonder kleur. Mooie uitingen komen te voorschijn en daar wordt over nagepraat.

De tweede dag komen de Yoga-Sutras van Patanjali aan de orde als wegwijzers op het pad naar voltooiing. Nel van Beers geeft aan dat Patanjali de sutra's omschreef als het leren stil zetten van de wijzigingen van het denken. Op weg naar de samenklank van de mens met de universele geest. De Bhagavad Gita heeft het over eenheidsstreven waar we iets voor moeten doen. Voor iedereen is het pad anders, voor de een hobbelig, voor de ander opwindend. Er is inspanning en inspiratie voor nodig.

De eerste stappen op het pad van Patanjali's yoga worden yama-niyama genoemd.

Yama kun je omschrijven met ahimsa, wat wil zeggen: geen leed toebrengen. Het gaat over niet doden, niet stelen, niet onkuis zijn, niet onwaar zijn, niet onmatig zijn. Het zijn verster-

vingen tegenover de verlokkingen van het materiele leven. Je kunt er niet mee aan de gang in een hutje op de hei, maar je moet keuzes maken midden in de wereld. Niyama brengt de positieve aspecten naar voren. Wat je wel kunt doen tegenover dat wat je moet laten bij yama. Niyama heeft het over zuiverheid, tevredenheid, niet geraakt worden, toegewijde studie en overgave aan het goddelijke. Op al deze aspecten wordt verhelderend ingegaan. Yama-niyama worden samengevat als zuivering en inzicht door oefening te bereiken.

Wouter van Beers gaat dan in op de overige stappen van Patanjali's yoga. Na yama-niyama komen asana – pranayama – pratyahara – dharana – dhyana – samadhi.

Samadhi is een hoge staat van zijn en met dhyana een gift, een blessing na noeste arbeid. Dharana vraagt de concentratie van een voortdurend wakker waarnemend bewustzijn. Pratyahara gaat daaraan vooraf, de invloeden van buiten worden losgelaten om niet meer te hinderen. Pranayama houdt ademhalingsoefeningen in. Asana's zijn houdingen die aandacht geven aan het lichaam. Als voorbeeld van eenheid in praktijk wordt zuurstof genoemd, waar we allemaal gebruik van maken en wat alles verbindt. Nadenken over ruimte en over het begrip atoom wat zich weer splitst in minuscule deeltjes kan je de grootheid doen ervaren van wat yoga eigenlijk aangeeft: de vereniging van elk en alles met het geheel van bestaan. Er wordt afgesloten met een visualisatie oefening. Zaterdagmiddag brengt Ronald

Engelse de zevenvoudige samenstelling van de mens om het begrip Pratyahara helder naar voren te kunnen brengen. Pratyahara is het op de juiste plaats zetten van de zintuigen. Zo kijken dat je voelbaar het zaad in jou en in alles waarneemt. Laat de denkmolen alleen werken als het nodig is. De vraag is: hoe keer ik me naar binnen. Het worstelen met ambities leidt naar het zoeken van oplossingen. Veel organisaties gaan daarop in en exploiteren de hunkering van de mens op zoek naar de bron van bestaan. Pratyahara gaat dan over het innemen van de juiste houding tegenover al die invloeden van buiten. Hoe leren we los van welke organisatie dan ook in de eeuwige spiegel kijken. Uiteindelijk is de enige leraar de worsteling met de eigen gedachte.

Louis Geertman is de volgende spreker. Het gaat over André Gide's boek: *La Symphonie Pastorale*. We luisteren even naar de pastorale van Beethoven die in het verhaal een rol speelt. We luisteren met gesloten ogen want het verhaal gaat over een blind meisje. In de literatuur ontmoet je mensen op de drempel, die zich bewust worden van andere dimensies in het bestaan. Er is een spanningsveld tussen geest en stof. Het belangrijkste is: alleen met je hart te schouwen. Gide toont aan dat het hele bewustwordingsproces om liefde draait. Bittere aardse ervaringen zijn nodig om ware liefde te ontdekken. Schrijven vraagt om enorme discipline en zelfonderzoek. De worsteling van Gide lag op het vlak van persoonlijke vrijheid en gebondenheid aan van buiten af opge-

V e r e n i g i n g s n i e u w s

legde regels. Hij schreef het boek in 1919 in twee delen. Een blind verwaarloosd meisje wordt door een dominee in zijn gezin geplaatst. Hij probeert haar via muziek te helpen. Het loopt uit de hand, de man wordt verliefd. Het meisje wordt geopereerd en kan zien. Ze neemt waar wat zich in het gezin afspeelt en tracht zelfmoord te plegen. Ze overleeft maar is doodziek en sterft toch. De dominee zit met de puinhopen. De test lag in de praktijk. Zolang egoïsme overheerst blijft de symfonie onvoltooid. Het z.g. slechte blijkt de grote inwijder. Afgesloten wordt met Panta Rhei, alles stroomt, alles is steeds in wording.

Op de laatste dag gaat Paul Zwollo op pad met de meesters. Hij verwijst naar het derde doeleinde, naar de vermogens die in de mens sluimeren. Het streven naar volmaking vraagt vele levens van lief en leed. Ervaringen maken het karakter. Het spirituele leven kan in eigen hand genomen worden, zodat de geestelijke levenskern zich sterker kan doen gelden. De tijd is gekomen om van het simpele overleven via de strijd om het bestaan over te gaan naar gemeenschapszin en samenwerking. Zowel H.P. Blavatsky's geschriften als de Mahatma Brieven wijzen ons op de onvoorstelbare kennis die binnen het bereik van de mens ligt. Geen verstandelijke kennis maar een hoger weten. Het Hoger zelf is de meester in ons. De verloren zoon uit de bijbel kan het vaderhuis weervinden. Het z.g. homing instinct, het huiswaarts gerichte in de mens kan ons terug leiden als we daartoe bereid zijn. Het z.g. pad is een

levenshouding waarin altruïsme en de ander centraal staan. Er zijn evenveel paden als mensen. In de toekomst kunnen we vrijwillig deel gaan uitmaken van het goddelijk plan en meehelpen het menselijk lijden te verlichten. *De Geheime Leer* van H.P. Blavatsky geeft de essentiële leer versluierd weer. Bij het schrijven ervan werkte H.P. Blavatsky samen met de mahatma's KH en M. Er werd een tipje van de sluier opgelicht van de universele geheime leer. Het oosten staat symbolisch voor het oosten in de zoeker die zich naar zijn spirituele zonsopgang moet richten. Ex oriënt lux.

Paul Zwollo toont dan een reeks prachtige dia's met uitleg. We zien de brieven van KH en M die bewaard worden in het Britse museum in Londen, een kaart van India, en veel boeddhistische symboliek.

Dan wordt de zomerschool 2000 afgesloten met een korte samenvatting van het onderwerp door Fay van Ierlant. Uitgegaan wordt van de universele eeuwigdurende geheime leer, ook wel steeds weerkerende oude wijsheid genoemd. H.P. Blavatsky bracht het allemaal weer naar voren aan het einde van de negentiende eeuw, samengevat in drie grondstellingen in de proloog van haar *De Geheime Leer* en in de drie doeleinden van de Theosofische Vereniging. Als we daarop ingaan komen we bij de drie-eenheden van de religies. In de z.g. wetten van Manu worden de drie aspecten van bestaan naar voren gebracht als vader-moeder-leraar. Vader als het immanent geestelijke, moeder als het periodiek versluierde in de materie en de

leraar daar waar het samengaan, de werkzaamheid tussen geest en materie ligt. De transcendente pelgrimstocht toont dan de weg van leerling naar leraar, van onvoltooid naar voltooid.

Het zomerweekend 2000 was daarom zo boeiend omdat van het onderwerp over geestelijke groei bij iedere benadering een ander aspect werd belicht. De symfonie nog onvoltooid maar zeer de moeite waard.

Fay van Ierlant

E-mailgroep

Een tijdje geleden deed ik in Theosofia een oproep dat er een e-maillijst moest komen. In dat artikelje legde ik uit wat een e-maillijst is en ik gaf aan welke eigenschappen ik vond dat zo'n e-maillijst moest hebben. Een e-maillijst is hetzelfde als een e-mailgroep, dat wil zeggen een manier om met een groep mensen via e-mail te discussiëren. De Nederlandstalige e-mailgroep is intussen opgericht. Voor wie geïnteresseerd is, het internetadres waar je je op kan geven is:

www.egroups.com/group/theosofie-groep. De e-mailgroep is intussen al een maand of vijf bezig. We hebben allerlei onderwerpen besproken. Ik noem er een aantal: clonen, schoonheid, geest, bos&tuin, oosterse tegenover westerse bronnen, enz. De groep is levendig, gevarieerd en voorlopig houden we het nog beschaafd. Op het moment dat ik dit schrijf hebben we 16 leden, het formaat van een kleine loge dus.

Groetjes en misschien tot mails,

Katinka Hesselink